Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Asiantuntijalausunto

19.11.2024

EU/839/2024
EU/839/2024-SM-9

Hallintovaliokunta 20.11.2024

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta neuvoston asetukseksi unionin kansalaisten henkilökorttien sekä oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttäville unionin kansalaisille ja heidän perheenjäsenilleen myönnettävien oleskeluasiakirjojen turvallisuuden lisäämisestä

Asetusehdotuksessa säädetään unionin kansalaisille myönnettävien henkilökorttien sekä oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttäneille unionin kansalaisille ja heidän perheenjäsenilleen myönnettävien oleskeluasiakirjojen turvaominaisuuksista, jotka ovat tarpeen asiakirjan aitouden todentamiseksi ja henkilön henkilöllisyyden toteamiseksi.

Asetusehdotus on annettu, koska Euroopan unionin tuomioistuin totesi maaliskuussa 2024 asiassa C-61/22 Landeshauptstadt Wiesbaden antamassaan tuomiossa, että vanha henkilökorttiasetus (EU) 2019/1157 on pätemätön, koska se on annettu virheellisesti SEUT 21 artiklan 2 kohdan nojalla ja tavallista lainsäätämisjärjestystä noudattaen. Tuomioistuimen mukaan vanha henkilökorttiasetus on toimi, joka kuuluu SEUT 77 artiklan 3 kohdan erityiseen soveltamisalaan. Siinä määrätään erityisestä lainsäätämisjärjestyksestä ja ennen kaikkea neuvoston yksimielisyydestä.

Euroopan unionin tuomioistuin totesi vanhan henkilökorttiasetuksen pätemättömäksi, mutta asetuksen vaikutukset oli pysytettävä siihen saakka, kunnes sen korvaava SEUT 77 artiklan 3 kohtaan perustuva uusi asetus tulee voimaan kohtuullisessa ajassa. Näin ollen nyt käsittelyssä oleva asetus voikin tulla voimaan heti, kun se vain hyväksytään neuvostossa.

Asetusehdotuksessa kyse on jo kertaalleen hyväksytystä asetuksesta, jonka sisältöä ei varsinaisesti muuteta, mutta johon tehdään unionin tuomioistuimen ratkaisussaan edellyttämä oikeusperustan muutos, teknisiä tarkennuksia ja mahdollistetaan viranomaisten lisäksi yksityisille toimijoille henkilökorttien ja oleskeluasiakirjojen tallennusvälineeseen tallennetun kasvokuvan käyttäminen.

Asianmukaisen oikeusperustan huomioiminen on myös tärkeää lainsäädännön uskottavuuden näkökulmasta. Asetusehdotukseen tehtävät tekniset muutokset myös selkeyttävät sen sovellettavuutta. Biometrisen kasvokuvan käyttäminen lisää tunnistamisen luotettavuutta myös yksityisten toimijoiden toiminnassa, joten esimerkiksi unionin kansalaiset voivat haluta käyttää tallennusvälineeseen vietyjä henkilökorttinsa tietoja, myös kasvokuvaa, osoittaakseen henkilöllisyytensä yksityisille toimijoille, kuten pankeille tai lentoliikenteen harjoittajille.

Asetusehdotuksen käsittely on jatkunut neuvoston työryhmien puitteissa asetusehdotuksen antamisen jälkeen. Kompromissiehdotusten osalta ei ole toistaiseksi tarvetta laatia U-jatko kirjelmää.

Ehdotuksen pääasiallisena tavoitteena on muuttaa asetuksen oikeusperusta unionin tuomioistuimen tuomion edellyttämällä tavalla. Ehdotus on kannatettava, sillä siinä toistetaan olennaisilta osin vanhan henkilökorttiasetuksen teksti sellaisena kuin parlamentti ja neuvosto ovat sen hyväksyneet ja se on jo implementoitu kansallisesti.

Postiosoite **Postadress** **Postal Address**	**Käyntiosoite** **Besöksadress** **Office**	**Puhelin** **Telefon** **Telephone**	**Faksi** **Fax** **Fax**	**s-posti, internet** **e-post, internet** **e-mail, internet**
Sisäministeriö				
PL 26 00023 Valtioneuvosto	Kirkkokatu 12 Helsinki	0295 480 171 +358 295 480 171	09 160 44635 +358 9 160 44635	kirjaamo.sm@gov.fi www.intermin.fi